

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Гладка Ж.О.

студентка,

Університет митної справи та фінансів

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Питаннями щодо розвитку методології наукових досліджень з державного управління на сьогоднішній день цікавляться не тільки чимало досвідчених науковців, але й початківців у даній галузі науки. Здебільшого це зумовлюється тим, що скільки б статей, наукових виступів, тез не розроблялось з даної теми, немає ще єдиного підходу щодо розуміння методології наукових досліджень з державного управління та її подальшого розвитку. Тому є необхідність узагальнити вже відомі підходи, способи, бачення, розуміння методології наукових досліджень з державного управління. Більш досконале вивчення і систематизація значення методології, що склалося в сучасній науці, дозволяє доповнити прогалини у вітчизняних розробках і створити теоретико-методологічну базу для системних досліджень феномена державного управління. Це дасть можливість адекватної оцінки стану речей щодо значення методології наукових досліджень з державного управління в контексті світових та європейських тенденцій.

Саме поняття методології має два основні значення: 1) система визначених способів, прийомів і операцій, що застосовуються в тій або іншій сфері діяльності (в науці, політиці, мистецтві тощо); 2) вчення про цю систему, теорія метода. Так, з одного боку, методологія науки досліджує структуру і розвиток наукового знання, засоби і методи наукового дослідження, способи інтерпретації його результатів, механізми і форми реалізації знання в практиці. Відповідно до цих процесів можна сформулювати такі основні принципи методології наукового дослідження, як: принцип відповідності методології об'єкту перетворень; принцип відкритості розвитку чи постійного оновлення як процесу дослідження, так і його засобів; принцип наукової ґрунтовності [1, с. 150].

Розгляд методології наукових досліджень з державного управління вимагає фіксації її відмінності від методології реального процесу реалізації державного управління. Методологія дослідження є похідною від другої, адже дослідження відтворює свій об'єкт, прагне розкрити його суттєві ознаки тощо. Реальний процес творення державної політики слід брати у всій повноті його проявів як вирішення конкретних проблем розвитку суспільства. Це особливо важливо у сучасних умовах становлення української державності, коли стан методології державного управління не може задовольнити потреби практики державного управління та потреби державного управління як галузі знання [2, с. 16].

Недостатній розвиток методології наукових досліджень з державного управління зумовлений низкою причин, серед яких доцільно виділити такі:

- короткотривалість реального процесу українського державотворення;
- відсутність глибоких традицій подібної управлінської діяльності;
- неоднозначність методологічної основи, відсутність єдиної консолідуючої ідеї;

- значний вплив збанкрутілих марксистських підходів;
- домінування спрощеного підходу до методології проблематики, що зводиться до прагнення запозичити й механічно (без урахування української специфіки) використати здобуті іншими країнами уроки творення держави [3, с. 29].

Гострота потреби методологічного забезпечення державного управління зумовлена також тим, що актуальні проблеми не можливо вирішити в межах традиційних підходів, а динаміка й масштабність завдань вимагають адекватного реагування.

До таких завдань належать:

- здійснення економічного розвитку на основі ринкових відносин;
- забезпечення подальшого соціального спрямування державної політики;
- боротьба з бюрократизмом і корупцією;
- проведення реформи політичної системи;
- входження в інформаційно-цивілізаційний етап розвитку;
- утвердження європейських і світових гуманітарних стандартів суспільства [2, с. 25].

Т. Сидорчук вважає, що місце і роль методології наукових досліджень з державного управління визначається тим, що вона: а) у своєму існуванні спирається на філософію методології наукових досліджень та загальну методологію наукових досліджень; б) впливає на науку про державне управління і важливі процеси, явища, зв'язки; в) діє системно, оскільки з'єднує функціонування двох складних структур наукових досліджень про державне управління і глобалізаційні процеси [4, с. 132].

Методологію наукових досліджень з державного управління треба розглядати як транскрипцію методології специфічної сфери діяльності – державного управління. Її не можна зводити тільки до методів управління, під якими «розуміються способи і прийоми аналізу і оцінки управлінських ситуацій, використання правових і організаційних форм, впливу на свідомість і поведінку людей в керованих суспільних процесах, відносинах і зв'язках. Методи державного управління відіграють, безсумнівно, ключову роль у методології державного управління, але останні не зводяться тільки до них. Методологія державного управління являє собою складну систему категорій, принципів, норм, цінностей, парадигм, теорій і самих методів, яка забезпечує пізнавальну і практичну діяльність. Кожна складова в структурі методології державного управління виконує своє специфічне призначення, але одночасно відіграє і системоутворюючу роль. Так, принципи визначають точки відліку діяльності, формують її загальні напрями і правила. Категорії задають зміст понять, що використовуються, відображення об'єктів і комунікацію між суб'єктами діяльності. Норми виступають у вигляді раціональних вимог до

діяльності. Цінності надають особистісну і суспільну значущість державному управлінню. Парадигми забезпечують інтеграцію всіх складових методології та їх реалізацію. Теорії надають діяльності обґрунтованості, аргументованості. Методи виступають як механізм діяльності та засоби її здійснення [5, с. 9].

Розвиток методології наукового дослідження з державного управління здійснюється в загальному руслі розвитку звичайної методології науки, що демонструє багатоманітність підходів, моделей і окремих варіантів вирішення завдань наукового пошуку та вирішення складних проблем сьогодення.

Список використаних джерел:

1. Рач В.А. Методологія системного підходу та наукових досліджень: підручник / В.А. Рач, О.В. Ігнатова, А.Ю. Борзенко-Мірошніченко. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – 252 с.
2. Петровський П.М. Методологія наукових досліджень в галузі державного управління: навчальний посібник / П.М. Петровський. – Львів: ЛРУДУ НАДУ, 2015. – 240 с.
3. Методологія державного управління як галузі науки: наукова розробка / Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.О. Краснейчук. – Київ: НАДУ, 2010. – 32 с.
4. Сидорчук Т.В. Методологія науки про державне управління в контексті розвитку сучасної науки / Т.В. Сидорчук. – Інвестиції: практика і досвід. – 2013. – № 11. – С. 130-132.
5. Ващенко К.О. Методологія наукових досліджень з державного управління: хрестоматія / К.О. Ващенко, С.В. Загороднюк, О.Л. Євмешкіна, В.В. Лещенко. – Київ: НАДУ, 2014. – 180 с.

Житник О.М.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

ОПИС МАЙБУТНЬОГО БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ОСНОВНИЙ ДЕТЕРМІНАНТ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ

З прийняттям Закону України «Про національну безпеку України» [1] у державі запроваджено всеосяжний підхід до планування у сферах національної безпеки і оборони України. Так, започатковано систему комплексного огляду сектору безпеки і оборони, а саме процедуру оцінювання стану і готовності складових сектору безпеки і оборони до виконання завдань за призначенням, за результатами якої розробляються та уточнюються концептуальні документи розвитку складових сектору безпеки і оборони, визначаються заходи, спрямовані на досягнення ними необхідних спроможностей до виконання завдань за призначенням у поточних і прогнозованих умовах безпекового середовища. Комплексний огляду сектору безпеки і оборони України складається з проведення шести оглядів, одним з основних є оборонний огляд, що проводиться Міністерством оборони України.